

SPRAWOZDANIA

„ŚWIAT ANTYCZNY W OCZACH PROFESORA HENRYKA KUPISZEWSKIEGO”.
MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA, WARSZAWA 3 KWIECZNIA 2014 R.

W dniu 3 kwietnia 2014 roku w Auli Senatu Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się międzynarodowa konferencja “Świat antyczny w oczach Profesora Henryka Kupiszewskiego”. Konferencja, zorganizowana z inicjatywy Katedry Prawa Rzymskiego i Antycznego przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, została zorganizowana by uczcić pamięć wybitnego uczonego, byłego ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej przy Stolicy Apostolskiej, uznanego romanisty i papirologa Henryka Kupiszewskiego w dwudziestą rocznicę jego śmierci.

Temat konferencji nawiązywał do zagadnień badawczych, które były przedmiotem zainteresowania Profesora Kupiszewskiego a także jego refleksji nad sposobem uprawiania nauki prawa rzymskiego oraz znaczenia papirologii prawniczej dla badań romanistycznych.

Konferencję otworzyła Kierownik Katedry Prawa Rzymskiego, uczennica Profesora Kupiszewskiego Prof. dr hab. Maria Zabłocka, która powitała serdecznie wszystkich przybyłych na konferencję romanistów i historyków, obecnych na sali członków rodziny Profesora Kupiszewskiego, przedstawicieli władz Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydziału Prawa i Administracji a także wszystkich pozostałych gości. Po niej głos zabrali w imieniu władz Uniwersytetu Warszawskiego Prorektor Prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski oraz w imieniu władz wydziałowych Prodziekan d/s Studenckich Prof. dr hab. Ewa Gruza, którzy również powitali przybyłych na konferencję uczestników i gości.

Po zamknięciu części powitalnej Prof. Zabłocka oddała głos Prof. dr hab. Witoldowi Wołodkiewiczowi który jako przewodniczący otworzył sesję przedpołudniową konferencji i o wygłoszenie referatu

zatytułowanego *Alexandre Jannée et les pharisiens* poprosił wybitnego papirologa i romanistę, który swą karierę naukową rozpoczynał na Uniwersytecie Warszawskim a obecnie prowadzi badania naukowe we Francji, Prof. Józefa Méléze-Modrzejewskiego. W swoim referacie Prof. Méléze-Modrzejewski poddał rewizji tradycyjny pogląd, zgodnie z którym Aleksander Jannaj, arcykapłan i król Judei z dynastii hasmoneńskiej w czasie konfliktu z faryzeuszami nakazał ukarać buntowników karą ukrzyżowania. Drugim referentem był światowej sławy romanista a także przyjaciel zmarłego Profesora Kupiszewskiego, Prof. Luigi Labruna z Università di Napoli Federico II, który wygłosił referat zatytułowany *La 'quasiadfnitas' di Henryk Kupiszewski*, poświęcony kwestiom związanym z powinowactwem w prawie rzymskim będący nawiązaniem do zainteresowań Profesora Kupiszewskiego w sferze rzymskiego prawa rodzinnego. Po referacie Prof. Labruny, inny wybitny włoski romanista Prof. Luigi Capogrossi Colognesi z rzymskiego uniwersytetu La Sapienza przedstawił referat zatytułowany *L'usura degli strumenti ermeneutici tradizionali e una nuova riflessione sulla storia dei diritti reali in Roma antica*. Jako ostatni w sesji przedpołudniowej głos zabrał Prof. Laurens Winkel z uniwersytetu w Amsterdamie, który podzielił się z zebranymi swoimi refleksjami na temat kontraktu zlecenia w prawie rzymskim i problemów badawczych związanych z tym kontraktem (konsensualny charakter zlecenia i jego przynależność do sfery *ius gentium*, infamia jako skutek zasądzenia z *actio mandati directa*, odpowiedzialność stron, budowa formułki procesowej skargi ze zlecenia) a także jego recepcją w swoim referacie *The contract of mandate and its reception*. Po krótkiej dyskusji przewodniczący sesji zamknął obrady.

Sesja popołudniowa, której przewodniczył Prof. Józef Méléze-Modrzejewski, w przeważającej części dotyczyła zagadnień, którym Profesor Kupiszewski poświęcił istotną część swojego dorobku naukowego: metodyce badań w naukach romanistycznych a także roli papirologii prawniczej i archeologii w rekonstrukcji antycznej rzeczywistości i poszerzeniu wiedzy o świecie starożytnym. Pierwszym referentem w tej sesji był wybitny romanista z Università di Padova Prof.

Luigi Garofalo, który swoje wystąpienie poświęcił, mającej szczególne znaczenie dla Profesora Kupiszewskiego, koncepcji *humanitas*, jej oddziaływaniu na prawo rzymskie i wieloaspektowym związkom *humanitas* z historią i filozofią prawa. Następnie dr Agnieszka Kacprzak odczytała referat Prof. dr hab. Janusza Sondla *Prawo rzymskie w świecie współczesnym według Henryka Kupiszewskiego* poświęcony zagadnieniu znaczenia prawa rzymskiego dla współczesnej nauki prawa i doniosłej roli jaką w edukacji przyszłych prawników odgrywa prawo rzymskie będące nośnikiem idei *humanitas* jako uniwersalnej i ponadczasowej wartości etycznej. Trzecim referentem był Prof. dr hab. Witold Wołodkiewicz, który w swoim referacie *Henryka Kupiszewskiego wizja prawa rzymskiego* przybliżył sylwetkę Profesora Kupiszewskiego i jego poglądy na uprawianie nauki prawa rzymskiego, której nieodzownym elementem według niego były studia papirologiczne. Jako ostatni referent w tej sesji na zakończenie części naukowej konferencji głos zabrał Prof. dr hab. Marek Kuryłowicz, który, kontynuując wątek badań nad prawem rzymskim i konieczności uwzględniania w szerokim zakresie w tych badaniach perspektywy historycznej, przedstawił referat zatytułowany “*‘Illotis manibus’. Henryk Kupiszewski i współczesne dyskusje romanistyczne w Polsce*”. Prof. Kuryłowicz krytycznie odniósł się do niektórych tendencji obecnych w polskiej romanistyce negujących przydatność odkryć papirologicznych, filologii czy archeologii dla współczesnej romanistyki, wskazując iż właśnie dzięki wykorzystaniu zdobyczy tych nauk możliwe jest podtrzymywanie zainteresowania prawem rzymskim i uniknięcie uznania go za wiedzę antykwaryczną i pozbawioną znaczenia dla współczesnych prawników. Po ożywionej dyskusji przewodniczący sesji zamknął obrady a na zakończenie konferencji Prof. Zabłocka podziękowała wszystkim referentom, tłumaczowi Leszkowi Kazanie i innym uczestnikom za udział w konferencji, a także organizatorom konferencji.

Po konferencji w Kościele Wizytek odprawiona została Msza święta w intencji Profesora Henryka Kupiszewskiego.

* Uniwersytet Warszawski